

Autors:

Francisco J Pérez Cano^{1,2} i Àngels Franch Masferrer^{1,2} (responsables del projecte)
Margarida Castell Escuer^{1,2}, Cristina Castellote^{1,2}, Maria José Rodríguez Lagunas^{1,3}

¹Departament de Fisiologia. Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona
Membres de Grups Consolidats d'Innovació Docent-UB: GIDCUB-11/MFF², GIDCUB-11/ULD³

Contextualització de l'activitat:

Actualment vivim en la societat de la informació i del coneixement, fet que té una gran repercussió en la docència i en l'àmbit científic. La informació científica creix molt ràpidament i es calcula que es publiquen prop d'un milió d'articles científics cada any. De fet, el ritme de creixement de la ciència i de la literatura científica és exponencial.

La magnitud de creixement de la producció científica comporta dos grans problemes: el seu envelliment i la dificultat/impossibilitat del seu maneig. Per una banda, la vida útil de la informació -entesa com a conjunt de dades ordenades- cada vegada és més curta i esdevé obsoleta més ràpidament, problemàtica que en el context de la Biblioteconomia i la Documentació s'anomena "alfabetització informacional"¹. D'altra banda, cal recórrer a la utilització d'una sèrie d'eines que ens permetin accedir a aquesta informació, com són les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). En aquest sentit, les TIC han modificat profundament l'accés a la informació científica, però també la seva producció^{2, 3}.

La sobreabundància d'informació que les TIC posa a les nostres mans -que inclou la pròpiament científica i aquella amb caràcter de divulgació- requereix disposar d'una sèrie d'habilitats i destreses per tal de seleccionar aquella informació que és fiable, sòlida, útil i necessària. La gestió de la informació obtinguda per Internet -que ha de resoldre la necessitat informativa inicial- ha d'ésser raonablement ràpida i, per això, cal saber formular preguntes, seleccionar fonts d'informació adequades i recuperar les dades més adients. A més a més, un cop recuperada, aquesta informació s'ha d'avaluar objectivament.

En base a les premisses exposades, sorgeix la necessitat de promoure l'adquisició d'habilitats i destreses que permetin una selecció adequada de la informació, i desenvolupar una actitud activa i crítica amb la informació escollida. En aquest sentit, en nombroses ocasions al llarg de l'experiència docent, els membres de l'equip havien detectat una deficiència i/o mancança d'aquestes habilitats per part de l'alumnat universitari, tant en ensenyaments de grau com en màsters de programes oficials de postgrau.

Per tant, un cop detectada la necessitat formativa en la gestió crítica de la informació per part dels estudiants universitaris de grau i de postgrau, l'equip docent implicat va desenvolupar un projecte d'innovació docent (2008PID-UB115) en dos nivells educatius diferents (GRAU i

¹ Bawden, D. (2002). *Revisión de los conceptos de alfabetización informacional y alfabetización digital*. *Anales de Documentación* 5: 361-408.

² Cordon, J. A.; López, J.; Vaquero, J.R. (2001). *Manual de investigación bibliográfica y documental. Teoría y práctica*. Madrid: Pirámide.

³ Riera, P.; Pérez-Hidalgo, A. (1999). *Fonaments de cerca i recuperació d'informació*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

POSTGRAU), durant el curs 2009/2010, en el que es van dissenyar i implementar activitats d'aprenentatge basades en la utilització de les TIC amb l'objectiu final de "millorar la gestió crítica de la informació".

L'activitat de gestió crítica formava part d'una activitat més complexa en format de Cas clínic que els estudiants havien de desenvolupar en parelles (grau de Farmàcia, assignatura de Fisiopatologia) o de forma individual (postgrau, Màster de Nutrició i Metabolisme, assignatura d'Intoleràncies i al·lèrgies alimentàries) i que formava part de l'avaluació continuada de l'assignatura.

Més informació de les activitats i dels resultats dels estudiants:

- "Actividades para promover la gestión crítica de la información de Internet aplicadas a estudiantes de Farmacia" Castell M, Castellote C, Rodríguez-Lagunas MJ, Rabanal M, Mis J, Pérez-Cano FJ, Franch A. *Ars Pharmaceutica*, Vol. 51 suplemento 2; 551-557 (2010). ISSN: 0004-2927
- "Gestió crítica de la informació d'Internet: aplicació a postgrau" Rodríguez-Lagunas MJ, Castell M, Mis J, Castellote C, Franch A, Pérez-Cano FJ. VI Congrès Internacional de Docència Universitària i Innovació. *Nous Espais de Qualitat en l'Educació Superior. Una anàlisi comparada i de tendències* (2010), ISBN: 978-84-8458-339-4

EXEMPLE D'ACTIVITAT DE GESTIÓ CRÍTICA D'INFORMACIÓ PROCEDENT DE PÀGINES WEB:

En una visita al servei d'urgències, a una pacient se li diagnostica una TROMBOSI VENOSA PROFUNDA (TROMBOFLEBITIS).

Avui dia, quan a una persona li diagnostiquen una malaltia, sovint accedeix a Internet i en un dels cercadors més habituals, busca informació que l'orienti una mica. Això també ho fem els professors i els estudiants davant de termes desconeguts. El que es pot trobar a Internet pot ser molt variat i cal tenir criteri per saber si aquella informació és del tot fidedigna. A continuació us proposem una sèrie d'exercicis que, al mateix temps que us estimulin a l'aprenentatge de la fisiopatologia de la tromboflebitis, us donin una base per avaluar la qualitat de les pàgines web.

Pàgines web (consultades març 2009):

1. <http://www.doctorsofusc.com/condition/document/205719>
2. <http://www.latinsalud.com/articulos/00702.asp?ap=1>
3. <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/ency/article/001108.htm>
4. <http://www.enbuenasmanos.com/articulos/muestra.asp?art=1222>

▪ Contesteu el següent **qüestionari** relatiu a les 4 pàgines web proposades. Utilitzeu **SÍ / NO, excepte** en aquelles qüestions que s'especifiqui el contrari. En aquells casos que no procedeixi poseu "---".

	web 1	web 2	web 3	web 4
Data de realització de la vostra revisió (dd/mm/aa)				
Cerqueu "tromboflebitis" al Google (opció "a tota la xarxa") i assenyaleu el número d'ordre de cadascuna de les pàgines web (limiteu-vos a les 40 primeres webs)				
Disseny de la pàgina web:				
<ul style="list-style-type: none"> • Com qualificaríeu el disseny? (correcte/incorrecte) 				
<ul style="list-style-type: none"> • Es visualitza amb rapidesa? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Té dibuixos o fotografies relacionades amb el tema? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Conté publicitat? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Hi ha moviment? <ul style="list-style-type: none"> ○ El moviment facilita la comprensió? ○ El moviment distreu el lector? 				
<ul style="list-style-type: none"> • El disseny facilita l'anàlisi dels continguts? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Té cercador d'informació? 				
Contingut de la pàgina web:				
<ul style="list-style-type: none"> • Consta l'autor o editor? <ul style="list-style-type: none"> ○ Especifiqueu l'autor/editor: ○ L'autor/editor us sembla fiable? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Quina és la data de revisió? 				
<ul style="list-style-type: none"> • La redacció gramatical és correcta? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Té faltes d'ortografia? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Té adreça electrònica per enviar suggeriments, preguntes, etc? 				
<ul style="list-style-type: none"> • En relació als enllaços que conté: <ul style="list-style-type: none"> ○ N'hi ha de publicitaris? ○ N'hi ha d'informació clínica? ○ Es troben actius els enllaços d'informació clínica? 				
<ul style="list-style-type: none"> • Conté les fonts d'informació utilitzades? Especifiqueu quines: 				
<ul style="list-style-type: none"> • Conté fonts d'informació addicionals? Especifiqueu quines: 				
<ul style="list-style-type: none"> • A quin públic va dirigit aquest web? (general, estudiant sanitari, professional sanitari) <ul style="list-style-type: none"> ○ El llenguatge és adequat i entenedor per aquest tipus de públic? ○ La informació és útil per aquest tipus de públic? 				

- A partir de la informació sobre flebitis/tromboflebitis d'aquestes pàgines web, **resumiu** els continguts i confeccioneu la **taula següent** (en pàgina horitzontal):

	web 1	web 2	web 3	web 4
Definició				
Etiologia i factors de risc				
Semiologia				
Tractament				
Prevenió				
Complicacions				

- En base a la informació recopilada en els exercicis anteriors i tenint present que el vostre objectiu és “estudiar la fisiopatologia de la tromboflebitis”, ordeneu de major a menor utilitat les 4 pàgines web facilitades. Justifiqueu la vostra resposta en funció de l’anàlisi de les pàgines web i de l’anàlisi dels continguts (**màxim 20 línies**).
- A partir de la informació extreta del llibre “Porth CM. Fisiopatología salud-enfermedad: un enfoque conceptual” (7a ed. Madrid: Panamericana; 2006. Pàgines 496-498):
  - Redacteu de forma sintètica els apartats corresponents a “definició, etiologia i factors de risc, semiologia, prevenció i complicacions” de la tromboflebitis, utilitzant la terminologia mèdica més adient (**màxim 25 línies**).
  - Enumereu els aspectes diferencials que us aporta aquest llibre en comparació amb la pàgina web que heu considerat com a més útil i fiable.